

בג"צ

בבית המשפט העליון

12000/04

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. לביבה אל-סעדי
2. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד מ' דלאל ואח'

מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

טל': 04-9501610 ; פקס': 04-9503140

העותרים

נ ג ד

1. היועץ המשפטי לממשלה

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים

2. יוגב קוגון

מרחוב רוצבסקי 24
מזכרת בתיה, טלפון: 08-9279444

3. אפרים תשובה

ממשטרת רמלה
רחוב הרצל 80
רמלה, טלפון: 08-9279444

המשיבים

הודעה מטעם המשיב מס' 1

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, מתכבדת פרקליטות המדינה להגיש את תגובתו המקדמית של המשיב מס' 1 (להלן: "המשיב") לעתירה למתן צו על-תנאי, כדלהלן:

מבוא

1. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיב להורות על הגשת כתבי אישום כנגד השוטר יוגב קוגון, בגין עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז – 1977 (להלן: "חוק העונשין") ו/או לפי סעיף 304 לחוק העונשין, וכנגד השוטר אפי תשובה, בגין עבירה לפי סעיף 329 לחוק העונשין.
2. עמדת המשיב הינה כי דין העתירה להידחות, בהעדר עילה להתערבות בית המשפט הנכבד בהחלטה שלא להורות על הגשת כתבי אישום כנגד השוטרים האמורים. המשיב יוסיף ויטען כי מתחם שיקול הדעת, כאשר המדובר בהחלטה על הגשת כתב אישום, הינו רחב, כי מידת התערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטות מסוג זה הינה מצומצמת ביותר, וכי בנסיבות המקרה דנן, לא הצביעו העותרים על כל עילה או טעם לכך.

3. כבר בפתח הדברים, וטרם שניגש לגופם של דברים, נבקש להעיר באופן כללי, כי התמונה העובדתית, אותה מבקשים העותרים לצייר בפני בית המשפט הנכבד, הינה חלקית ובלתי נכונה. העותרים אינם מתמודדים עם העובדות כהוייתן, אלא מתעלמים מעובדות שאינן נוחות להם, ובעיקר, עובדות המלמדות על הסיכון שנשקף לשוטרים שהיו מעורבים באירוע נשוא העתירה, מהמנוח ומחבריו.

אכן, תוצאתו של האירוע, ובעיקר, מותו של המנוח, הינה קשה. העותרים מלינים על דרך התנהלות השוטרים, שהביאה לטענתם לתוצאה קשה זו. בעניין חובתה הכללית של משטרת ישראל, ושל שוטריה, להימנע, ככל שהדבר ניתן, מנקיטה בדרך של ירי בנשק חם, אין מחלוקת. אולם, העותרים מתעלמים מכל אותן עובדות, המלמדות כי במקרה הספציפי נשוא העתירה, לו נהגו השוטרים בדרך שונה, אירוע זה היה עשוי להסתיים בדרך אחרת – במותם או בפציעתם של השוטרים, כתוצאה מדרך התנהגותם של המנוח וחבריו.

יתרה מכך, כפי שיפורט להלן, המנוח וחבריו אינם עוברי אורח תמימים, ששוטרי משטרת ישראל החליטו להתאנות להם. המדובר במי אשר נשאו כלי נשק חם, עשו בו שימוש, ואף כיוונו אקדח לעבר שוטר משטרת ישראל. המדובר במי שעל מנת לנסות ולהימלט ממעצר, נסעו בפראות רבה בכלי רכבם, תוך העמדת השוטרים שביקשו לעוצרם, בסכנת חיים. בנסיבות אלו, שוטרי משטרת ישראל, ראו לנכון לעשות שימוש בכלי הנשק שברשותם, על מנת להגן על חייהם, לאור סכנת החיים הממשית שנשקפה להם, ולמצער לאור תחושתם כי הינם מצויים בסכנת חיים ממשית. לצד תחולתו של שלטון החוק על הרשות המבצעת, חל שלטון החוק גם על האזרח. במקרה דנן, הפרו המנוח וחבריו את הוראות הדין, את "שלטון החוק", ונהגו באופן שסיכן את חיי השוטרים שהיו מעורבים באירוע. על רקע הדברים האמורים, עמדת המשיבים הינה כי בהחלטה שלא להעמיד לדין את השוטרים לא נפל כל פגם. להלן נפרט.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

4. מהראיות עולה כי ביום 8.12.2003 התקבל דיווח מתצפית משטרתית, שתצפתה אל עבר תחנת סמים בעיר רמלה, כי נורו יריות, שמקורן, ככל הנראה, ברכב מזדה בצבע לבן (מאוחר יותר הסתבר שהמדובר במזדה מצבע כסף, כפי שציין התצפיתן בדו"ח פעולה שנערך על-ידו בעקבות האירוע). התצפיתן הבחין ברכב מסוג מזדה ובו שני "בני מיעוטים" נוסע על הכביש העובר בסמוך למקום ממנו תצפת. שניה או שתיים לאחר שהתצפיתן איבד קשר עין עם רכב המזדה, נשמעו יריות, שזוהו על-ידי התצפיתן כירי של שישה-שבעה כדורים מאקדח. התצפיתן דיווח לכוחות המשטרה שנמצאו בסמוך על הירי, ועל-כך שככל הנראה מקור הירי בנוסעים ברכב המזדה.

5. בעקבות הדיווח של התצפיתן, החל מתנהל מעקב משטרתית סמוי אחרי רכב מזדה הדומה לתיאור שנמסר על-ידי התצפיתן. המעקב החל מנקודה המרוחקת מספר מאות מטרים ממקום הימצאות התצפיתן, על המשכו של הכביש בו נסע רכב המזדה, עת זוהה על-ידי התצפיתן. מדו"ח הפעולה של התצפיתן עולה כי הרכב אותר על-ידי הרכב המשטרתית זמן קצר לאחר הדיווח שנמסר על-ידו.

המעקב הסמוי בוצע על-ידי שני רכבים סמויים – רכב שכור מסוג אופל, בו נסעו שוטרים מיחידת הביטחון ברמלה ורכב מסוג טויוטה, בו נסעו שוטרים מיחידת צבר של משמר הגבול. במהלך הנסיעה, כפי שעולה מעדויות השוטרים, בוצע תדריך בו הוזהרו השוטרים מהמצאות כלי נשק בכלי הרכב, **ותודרכו לחבוש את הכובעים, המזהים אותם כאנשי משטרה.**

6. לאחר שרכב המזדה נעצר ברמזור, לאחר מונית שנעצרה לפניו, הוא נחסם על-ידי שני רכבי המשטרה שעקבו אחריו – רכב משטרה אחד חסם את רכב המזדה מאחור, ורכב משטרה שני חסם את רכב המזדה מן הצד.

7. לאחר עצירת רכב המזדה, השוטרים יצאו במהירות משני כלי הרכב, והורו לנוסעים ברכב המזדה לצאת מכלי הרכב. יובהר, כי על-פי העדויות השונות, השוטרים חבשו על ראשם, טרם יציאתם מכלי הרכב, כובעים של אנשי ביטחון. נציין כי עובדה זו – כי השוטרים חבשו כובעים שזיהו אותם כאנשי ביטחון – עולה אף מעדותו של עמאר סוליאמן, שישב במושב האחורי של רכב המזדה בו נהג המנוח.

נוסעי הרכב לא נענו להוראת השוטרים, ולא יצאו מרכב המזדה. חלף זאת, המנוח, שכאמור נהג ברכב המזדה, מתוך ניסיון להימלט מהמקום, החל "מנגח בפראות" את המונית שנעצרה לפניו, ואת הרכב המשטרה שנעצר אחריו, על מנת ליצור מרווח בין הרכבים, שיאפשר לו לברוח מהמקום. נהג המזדה ניסה אף לנגח את רכב האופל המשטרה, שחסמו מצד שמאל.

העובדות האמורות עולות באופן ברור מעדויות השוטרים שנכחו באירוע. כן עולות העובדות האמורות, באופן חלקי, אף מדברים שמסרו בחקירתם שני נוסעים שישבו בכלי הרכב החשוד. כך, בעיקר, אישר עמאר אבו סוליאמן (שישב במושב האחורי, מצד ימין), כי נהג רכב המזדה, הוא המנוח, נסע לאחור ופגע ברכב שהיה מצוי מאחוריו. כך גם אישר חביב עוור (שישב במושב הקדמי, הצמוד לנהג) כי הרגיש שהמזדה נעה קדימה, והתנגשה ברכב שלפניה.

8. בנוסעות אלה, השוטרים פעלו על מנת לנסות ולהשתלט על נוסעי הרכב, שלא נשמעו להוראותיהם. במהלך ההשתלטות על כלי הרכב, בוצע ירי על-ידי שלושה שוטרים (יוגב קוגון; אפי תשובה; ודודי רוזנטל), ומהעדויות עולה כי הירי בוצע **מתוך ניסיון להגן על חייהם, שהיו להערכתם בסכנה.** לטענת שניים מהשוטרים (יוגב קוגון ודודי רוזנטל), הירי בוצע על-ידם, לשם הגנה על חייהם, שכן היו בסכנת דריסה מיידית. כמפורט להלן, השוטר קוגון עמד מאחורי רכב המזדה, שנסע קדימה ואחורה ושוב ושוב, באופן פרוץ, ואף ניסה לנסוע לצדדים. במצב זה נאלץ השוטר קוגון להגן על עצמו, שכן לא ראה דרך אחרת להפסיק את השתוללות המנוח, דבר שסיכן לדעתו, באופן ישיר ומייד, את חייו. לטענת השוטר השלישי (אפי תשובה) הירי בוצע על-ידו **שכן ראה את נהג רכב המזדה מכוון לעברו אקדח.** פירוט נוסף בענין יובא להלן. כתוצאה מהירי, נפצע אנושות נהג הרכב – מחמוד אל סעדי, ובהמשך נפטר מפצעיו (להלן: "המנוח").

9. השוטרים הצליחו, שלא בנקל, להשתלט על נוסעי הרכב. במהלך החיפוש שבוצע ברכב בתום האירוע **נמצאו שני אקדחים על רצפת הרכב, אחד מתחת לכסאו של הנהג המנוח ואחד מתחת לכסא של היושב ליד הנהג המנוח. מבדיקה שנערכה בדיעבד עלה כי התרמילים שנתפסו באזור בו ניצב התצפיתן, שדיווח על הירי, תאמו את האקדחים שנתפסו ברכב המזדה.** כן התקבל מידע מודיעיני כי הירי באזור התצפית אכן בוצע על-ידי יושבי הרכב, בשל סכסוך שיסודו בעסקת סמים. בבדיקה שנערכה לאחר מכן של השניים שנסעו במושבים הקדמיים של הרכב (המנוח וחביב) נמצאה "ריאקציה חיובית של החזקת מתכת מסוג כלשהו" על ידיהם. כמו כן, נמצאה התאמה בין טביעות האצבע של חביב,

שנסע במושב הקדמי לצד הנהג, לבין טביעות האצבע שהיו על אחד האקדחים שנתפסו ברכב המזדה.

10. לאחר האירוע, ולאור תוצאתו המצערת והקשה, נערכה חקירה מקיפה בעניין על-ידי המחלקה לחקירות שוטרים בפרקליטות המדינה. בסיומה של החקירה, הוחלט על-ידי מר הרצל שבירו, מנהל המחלקה לחקירות שוטרים, להורות על סגירת תיק החקירה, **מחוסר אשמה**. החלטה זו ניתנה לאחר שמהחקירה שנערכה עלה כי השוטרים פעלו כדין כאשר ירו לעבר כלי הרכב, לאור הערכתם הסבירה, בנסיבות המקרה, כי הינם נמצאים בסכנת חיים. הודעה על ההחלטה נשלחה לעותרים ביום 9.2.2004.

העתק ההודעה על סיום החקירה צורף לעתירה וסומן **ע/23**.

11. ביום 20.4.2004 פנו העותרים בערר על החלטה זו לפרקליטות המדינה. נציין, כי בערר המפורט שהוגש על-ידם נכללו עיקר הטענות שהועלו במסגרת עתירה זו.

העתק הערר צורף לעתירה וסומן **ע/24**.

12. הערר שהוגש על-ידי העותרים נתברר בפני מר שי ניצן, המשנה לפרקליט המדינה לעניינים מיוחדים. ביום 22.9.2004 החליט מר ניצן, לאחר שעיין בפניית העותרים, בחומר המצוי בתיק החקירה, ובהמלצות המחלקה לחקירות שוטרים, לדחות את הערר. בתשובתו המפורטת והמנומקת שנשלחה לעותרים ציין מר ניצן, כדלהלן:

“הריני להודיעך כי בחנתי את פנייתך, את החומר המצוי בתיק החקירה ואת המלצות המחלקה לחקירות שוטרים, ולא מצאתי לנכון לשנות מההחלטה לסגור את התיק.

העיון בחומר המצוי בתיק החקירה העלה, כי **בנסיבות העניין דובר באירוע שנשקפה ממנו לכאורה סכנת חיים ממשית ומיידית לנילונים**. מהראיות עולה, כי בוודאי שכך תפסו הנילונים את מצבם.

השוטרים שלקחו חלק באירוע חסמו את הרכב בו נהג המנוח מייד לאחר שהתקבל דיווח מתצפית אודות רכב מזדה ממנו נורו לכאורה יריות. הרכב נתפס לא הרחק ממקום התצפית שראתה אותו, כאשר כשתי שניות לאחר שנראה על-ידי התצפית נשמעו קולות הירי. בנסיבות אלה, עצירת הרכב על ידי השוטרים ודאי הייתה כדין.

בחומר החקירה מצויות **ראיות ברורות** לכך כי **השוטרים שהשתתפו באירוע חבשו מתחילתו כובעי אנשי ביטחון**; **כי המנוח וחבריו לנסיעה סרבו להיענות להוראות השוטרים שהזדהו כשוטרים ודרשו מהם לפתוח את דלתות הרכב**; **וכי המנוח נהג ברכב המזדה בפראות קדימה ואחורה תוך שהוא פוגע**

במונית שעמדה לפניו וברכב המשטרה שאחריו
בניסיון להימלט מהשוטרים. עיקרי דברים אלו אף
 אושרו על ידי אחד מנוסעי הרכב, וחלקם אושר גם על
 ידי הנוסע השני.

אשר לירי במנוח, הרי שמעדות השוטר תשובה שעמד
 מול המנוח עולה, כי הוא ראה את המנוח מחזיק אקדח
 ומכוונו אליו.

לאור העובדה כי האירוע התרחש בחשכה בעונת
 החורף, ויש אף ראיות מסוימות לפיהן חלונות רכב
 המזדה היו כהים, הרי שהעובדה שרק השוטר שעמד
 מול המנוח העיד כי ראה אקדח שהוחזק על-ידו אינה
 מעוררת תמיהה. יתרה מזו, שוטר זה העיד כי צעק
 'אקדח'; ובניגוד לטענתך בערר, את צעקת השוטר
 'אקדח', שמע שוטר נוסף שנטל חלק באירוע והעיד על
 כך.

לא למותר לציין בהקשר זה, כי **ברכב נתפסו שני**
אקדחים, האחד מהם סמוך למנוח והאחר סמוך ליושב
 לצידו, **מהם נורו מספר קליעים שנמצאו סמוך למקום**
התצפית שדיווחה על הירי; כמו כן, הן על המנוח והן
 על היושב לצידו נמצאו ריאקציות חיוביות להחזקת
 מתכת, ועל אחד האקדחים נמצאו טביעות אצבע של
 הנוסע הסמוך למנוח. ראיות אלה מחזקות אף הן מאוד
 את גירסת השוטר. העובדה כי לא נמצאו טביעות
 אצבע על האקדח שנמצא לצידו של המנוח, אין בה
 כדי להפריך את גירסת השוטר, בהתחשב בכך
 שממצאים אובייקטיביים עולה, כי מאקדח זה נורה
 קליע שנמצא סמוך למקום האירוע, ובהתחשב בכך
 שעל המנוח נמצאה ריאקציה חיובית להחזקת מתכת.

בנסיבות אלה, בהן נהג המנוח בפראות תוך ניסיון
להימלט והחזיק אקדח מול השוטר, ניצב לכאורה
השוטר שעמד מול המנוח נוכח סכנת חיים ברורה
וממשית, והחלטתו לירות במנוח לשם הגנה עצמית
מוצדקת לכאורה.

אשר לשוטר שירה במנוח מאחור, הרי שעל פי הראיות
גם הוא היה נתון לכאורה בסכנת חיים ממשית
ומיידית, או למצער, כך תפס את מצבו, וזאת לאור
 נסיעתו הפרועה של המנוח עובר לירי ולאור כוונתו
 הברורה לנסוע שוב לאחור לכיוון השוטר. נוכח נהיגתו
 הפרועה של המנוח תוך ניסיון להימלט מהשוטרים,
 והעובדה כי השוטר עמד סמוך מאוד מאחורי רכב
 המזדה, קרוב מאוד לכלי הרכב שחסמו את רכב
 המזדה סבירה מאוד גירסתו כי חשש להימחץ על ידי

הרכב בו נהג המנוח. בנסיבות האירוע, לא מצאנו בסיס לטענה לפיה עמדה כביכול בפני השוטר אפשרות סבירה להתרחק מבעוד מועד מנתיב נסיעת המנוח; ואף לא נראה כי השוטר היה יכול להיות משוכנע שירי בגלגלי המזדה היה עוצר מיידית את המנוח מנהיגתו הפרועה. כמו כן, לאור מיקומו של השוטר מאחורי הרכב בו נהג המנוח, לא היה חלק גוף חשוף אחר של המנוח שניתן היה לפגוע בו פגיעה פחות קטלנית מזו שהתרחשה, על מנת לוודא הסרת הסכנה.

לאור כל האמור נראה, כי בנסיבות העניין פעולות הנילוונים במהלך האירוע היו בהתאם לכל דין, ואין ראיות שיאפשרו העמדת הנילוונים לדין פלילי. אשר על-כן, הערר נדחה.

13. עתירה זו מופנית כנגד החלטה זו. בקשת העותרים הינה כי בית המשפט הנכבד יתערב בשיקול-דעתו של המשנה לפרקליט המדינה, ויורה למדינה להגיש כתבי אישום כנגד שני השוטרים שהיו מעורבים בירי לעבר כלי הרכב. עמדת המשיב הינה כי דין דרישה זו להידחות.

עמדת המשיב

מבוא

14. עמדת המשיב הינה כי דין העתירה להידחות, בהעדר עילה להתערבות בית המשפט הנכבד בהחלטת המשנה לפרקליט המדינה על דחיית עררם של העותרים, כנגד ההחלטה שלא להגיש כתבי אישום כנגד השוטרים שהיו מעורבים בפרשה זו.

15. **סדר הטיעון יהיה כדלהלן: בפתח הדברים**, נבקש להציג את המסגרת הנורמטיבית החלה על עתירה, המבקשת את התערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטת רשויות התביעה, שלא להורות על העמדה לדין; **לאחר מכן**, נבקש להציג ביתר פירוט את טעמי ההחלטה שלא להורות על העמדתם לדין של השוטרים. **לבסוף**, נבקש להתייחס לטענות שהועלו על-ידי העותרים בכתב העתירה.

המסגרת הנורמטיבית – היקף התערבות בית המשפט בשיקול דעת היועץ המשפטי לממשלה

16. הלכה פסוקה היא כי בית משפט נכבד זה יתערב בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה שלא להורות על העמדה לדין, רק אם מצא כי החלטה נגועה "בחוסר סבירות קיצוני". כך, לדוגמא, נפסק בבג"ץ 4736/98 **מעריב הוצאת מודיעין נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד נד(1) 659:

"בית המשפט איננו יועץ-על ואל לו ליטול על עצמו את תפקידו של היועץ המשפטי להחליט מה היה עושה במקום היועץ המשפטי. אם החלטתו של היועץ המשפטי הינה החלטה סבירה מבחינת סבירותה, די בכך שבית המשפט ימשוך ידו מהנסיון לקבוע מה הוא

היה מחליט, לו ההחלטה בדבר ההעמדה לדין היתה
בידו"

ראו גם פסק הדין בבג"ץ 6271/96 בארי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ(4) 425,
:430

"עדים אנו לאחרונה לגל גואה של עתירות המופנות
לבית משפט זה, על מנת שיתערב בשיקול דעתו,
ובהחלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה בשאלה אם
יש מקום לפתוח בחקירה נגד פלוני או אם להעמידו
לדין; חלקן עתירות של מי אשר סבור שהוגש או עומד
להיות מוגש נגדו כתב אישום שלא כדין, וחלקן
מכוונות נגד החלטה שלא להעמיד לדין את זולתו..."

אכן, גם החלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה
כפופות לביקורת שיפוטית, ובמקרים המתאימים לא
יהסס בית משפט זה להתערב בשיקול דעתו, וכבר היו
דברים מעולם. אך מן הראוי שכלי זה שלפנייה
לביקורת שיפוטית יופעל רק באותם מקרים, אשר
הנסיון מלמד שהינם נדירים, כשיש תשתית המצדיקה
זאת. למרבה הצער, כפי שכבר נאמר, נעשה בכלי זה
שימוש סיטוני. יש בכך לעתים קרובות, גם הטרדה
שלא לצורך של היועץ המשפטי לממשלה, ולעתים אף
פגיעה בלתי מוצדקת בו, וגם הטרדה של בית משפט
נכבד זה. "

כן נפנה לבג"צ 2534/97 ח"כ יונה יהב נ' פרקליטות המדינה, פ"ד נא (3) 1, בו סוכמה
בהרחבה הפסיקה בנושא זה. וכך קבע שם בית המשפט:

"יש לזכור, כי ההחלטה האם יש בענין פלוני די ראיות
לצורך העמדה לדין - ההחלטה העומדת במוקד הדיון
בענייננו - מצויה בגרעין הקשה של סמכותו של היועץ
המשפטי לממשלה. זו ההכרעה היסודית אשר עליו
לעשות על פי החוק, בהחליטו אם לעשות שימוש
בסמכותו להגיש כתב אישום... בתוך כך, רשאי היועץ
המשפטי לממשלה, בהחליטו אם להגיש כתב אישום,
להעריך את תוצאותיו הצפויות של משפט אם יערך,
ואת הסיכויים להרשעה... הוא רשאי להידרש גם למידת
מהימנות שעשוי בית המשפט לייחס לראיות ולסיכוי,
שעל אף קיומן של ראיות לכאורה, הנאשם יזוכה
בסיומו של ההליך... אין טעם בהפעלת מנגנון התביעה
ואין טעם בפגיעה בפרט הנגרמת על ידי עצם ההעמדה
לדין, אם בסופו של ההליך אין סיכוי סביר שאותו פרט
יורשע בדינו.

המדובר הוא בשאלה מובהקת של הערכה - עובדתית ומשפטית. מעצם טיבה, ייתכנו לגבי החלטה מעין זו עמדות והערכות שונות. בהפעילו את שיקול דעתו בעניין זה, נשען היועץ המשפטי לממשלה על ידע, מקצועיות וניסיון, כלים המסייעים בידו להעריך את תוצאות ההליך המשפטי, אם יחליט על קיומו. בזכות כלים אלה העומדים לרשותו נמסרה בידו הסמכות, רבת החשיבות, להחליט על העמדה לדין. עולה מכך, כי שיקול הדעת המסור ליועץ המשפטי לממשלה לענין זה הוא רחב.

לדעתי, ממכלול שיקולים אלה מתחייבת המסקנה, כי יש מקום להכיר בקיומו של מיתחם סבירות רחב בהחלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה בדבר דיות הראיות לצורך העמדה לדין. יש ליתן בהקשר זה את המשקל הראוי למעמדו המיוחד של היועץ המשפטי לממשלה. יש ליתן ליועץ המשפטי לממשלה את האשראי הנובע ממעמדו וכשירותו המיוחדים, ולהניח כי "החלטה מעין זו מתקבלת לאחר בדיקה מעמיקה ועניינית של כל חומר הראיות ואגב עימות בין הודעות העדים השונים, והערכת מהימנותן הלכאורית ומשקלן היחסי" (דברי השופט בך בבג"צ 3425/94 הנ"ל). יש להביא בחשבון, כי הסמכות להגיש כתב אישום היא, על פי החוק, ליועץ המשפטי לממשלה, וכי שיקול הדעת הנתון ליועץ המשפטי לממשלה בענין זה הוא נרחב.

כפועל יוצא מכך - נטייתו של בית המשפט להתערב בהחלטות היועץ המשפטי לממשלה בנושא זה תהיה מצומצמת ביותר. במובן זה, יש לדעתי ייחוד בהיקף ההתערבות בפועל של בית המשפט בהחלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה, ביחס להיקף ההתערבות בהחלטות של רשויות לא מעטות אחרות. אני סבור כי הלכה למעשה, מיתחם ההתערבות בהחלטותיו של היועץ המשפטי בעניינים אלה הוא צר.

אכן, בידי בית משפט המפקח על פעילותו של היועץ המשפטי, קיימים אותם כלים כמו ליועץ המשפטי לממשלה לבדיקת חומר ראיות, ולקביעה אם יש בו די כדי להצדיק העמדה לדין. אך כפי שנאמר לא אחת, בית המשפט אינו "יועץ משפטי על", ואל לו ליטול לעצמו את תפקידו של היועץ המשפטי ולהחליט מה היה עושה הוא במקום היועץ המשפטי. אם החלטתו של היועץ המשפטי הינה החלטה אפשרית מבחינת סבירותה, די בכך כדי שבית המשפט ימשוך ידו מהניסיון לקבוע מה היה הוא מחליט, לו ההחלטה בדבר העמדה לדין היתה בידו. " (עמוד 31) [הדגשות הוספו].

כן ראו את שנפסק בבג"ץ 8121/99 האגודה לזכות הציבור נ' פרקליטות מדינה, תק-על 2000(2), 2048, בעמ' 2049:

"הלכה ברורה ומבוססת של בית משפט זה היא כי החלטות היועץ המשפטי לממשלה, בעניין העמדה לדין, כמו בעניינים אחרים, כפופות לביקורת שיפוטית של בית המשפט. עם זאת, נטייתו של בית המשפט להתערב בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה, שלא להעמיד אדם לדין פלילי, מחמת חוסר ראיות, היא מצומצמת ביותר. ההחלטה אם יש בעניין פלוני די ראיות לצורך העמדה לדין מצויה בגרעין הקשה של סמכותו של היועץ המשפטי לממשלה. שיקול הדעת המסור ליועץ המשפטי לממשלה בעניין זה הוא רחב... בהחליטו אם לעשות שימוש בסמכותו ולהגיש כתב אישום רשאי היועץ המשפטי לממשלה להעריך את תוצאותיו הצפויות של המשפט, אם יערך, והוא רשאי להידרש גם לשאלה, אם על אף קיומן של ראיות לכאורה, עשוי בית המשפט, בסיומו של הליך, לזכות את הנאשם..."
 "אם על דרך הכלל לא ימהר בית המשפט הגבוה לצדק להתערב בהחלטתו של היועץ המשפטי להעמיד לדין או שלא להעמיד לדין, יאמרו דברים אלה בראש ובראשונה בשאלת הערכתן של הראיות, שאלה הניתנת במובהק להחלטתן של רשויות התביעה..."

נטייתו של בית משפט זה שלא להתערב בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה, להימנע מלהעמיד אדם לדין פלילי, מחוסר ראיות, מושפעת גם מן ההשלכות האפשריות של התערבות מסוג זה על תוצאות המשפט הפלילי שיוגש בעקבותיה.

אכן, מתחם הסבירות העומד ליועץ המשפטי לממשלה, בהחלטותיו בדבר דיות הראיות, הוא רחב - אך יש לו גבולות. במקרים חריגים, שמטבע הדברים הם גם נדירים, עשוי בית המשפט הגבוה לצדק להתערב במסקנותיו של היועץ המשפטי לממשלה. עד כה לא היה, ככל הנראה, ולו אף מקרה אחד בו התערב בית משפט זה בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה שלא להגיש אישום בשל חוסר ראיות. נראה כי אף מקרה זה אינו מצדיק סטייה מן הכלל הזה."

ולסיכום פרק זה, נפנה לפסק הדין בדג"צ 7516/03 נמרודי נ. היועמ"ש, תקדין עליון 2004 (1) 1142, שעסק בהחלטה שלא לפתוח בחקירה פלילית, בו נקבע כדלקמן:

"משורה של פסקי-דין שניתנו בשנים האחרונות עולה, כי כללי ההתערבות בהחלטותיו של היועץ המשפטי לממשלה זהים בעיקרם לגבי כל שלביו של ההליך

הפלילי, וכי אין לעניין זה הבדל בין החלטה על אי-
 העמדה לדין לבין החלטה על אי-פתיחה
 בחקירה... יצוין כי לעיתים ביקשו העותרים מבית-
 המשפט להורות הן על פתיחה בחקירה והן על העמדה
 לדין - כפי שעשה גם העותר במקרה שלפנינו - ובית-
 המשפט דחה את העתירות מבלי להבחין בנימוקיו בין
 שתי הבקשות... אמנם, ההחלטות על אי-פתיחה
 בחקירה שנבחנו עד כה בפסיקה התבססו בדרך כלל
 על היעדר "עניין לציבור" בקיום החקירה, ולא על
 היעדר תשתית ראייתית מספקת, שהיווה את הנימוק
 העיקרי בענייננו. אולם בכך אין כדי לגרוע מן
 המסקנה, כי פסק-הדין נשוא העתירה לא חידש דבר-
 מה משמעותי אלא אך החיל הלכה מיוסדת על
 הנסיבות שנדונו בו. בהקשר זה לא למותר להעיר, כי
 בית-המשפט הבהיר לא אחת שנכונותו להתערב
 בהחלטות היועץ המשפטי הנוגעות לדיות הראיות
 תהיה נמוכה במיוחד, ואף צוין כי "עד כה לא היה,
 ככל הנראה, ולו אף מקרה אחד בו התערב בית משפט
 זה בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה שלא להגיש
 אישום בשל חוסר ראיות"... דברים אלה נאמרו, אמנם,
 לגבי אי-העמדה לדין, אך נראה כי הם יפים גם לגבי
 אי-פתיחה בחקירה (הגם שהרף הראיתי הדרוש בכל
 אחד מהשלבים עשוי להיות שונה)."

עוד ראו: בג"צ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד(2) 485; בג"צ 223/88
 שפטל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מ"ג(4) 797; בג"צ 3846/91 מעוז נ' היועץ
 המשפטי לממשלה, פ"ד מ"ו(5) 425.

17. הדברים ידועים ומוכרים, ועל-כן, לא נרחיב. על-יסוד הדברים האמורים, נבקש להציג ביתר
 פירוט את הטעמים שעמדו בבסיס ההחלטה, שלא להורות על העמדתם לדין של השוטרים,
 שהיו מעורבים באירוע נשוא עתירה זו. נזכור, עת בוחנים אנו את ההחלטה שלא להורות על
 העמדת השוטרים לדין, את מידת ההתערבות המצומצמת של בית המשפט הנכבד בהחלטות
 בעניין זה.

מן הכלל אל הפרט – ההחלטה שלא להורות על העמדה לדין

18. כפי שפורט לעיל, ההחלטה לסגור את תיק החקירה, ולא להורות על העמדתם לדין של
 השוטרים, התקבלה על רקע קבלת הטענה, כי השוטרים היו בסכנת חיים, ולמצער כי חשו
בסכנת חיים, במהלך האירוע נשוא העתירה, וכי פתחו בירי כתוצאה מכך. נציין, כי בהתאם
 להוראת סעיף 34 לחוק העונשין אדם פטור מאחריות למעשה שעשה כדי להדוף תקיפה שלא
 כדין, שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו... שלו או של זולתו.
 החלטה זו הינה החלטה סבירה, היא נשענת על חומר הראיות המצוי בתיק החקירה, ולא נפל
 בה כל פגם.

19. עיון בחומר החקירה המלא מלמד על התמונה הבאה:

20. **ראשית**, הרכב בו נסעו המנוח ושני חבריו היה מעורב בירי מכלי נשק חם, מספר דקות לפני שנעצר (כאמור, עובדה זו מוסקת כפועל יוצא ממספר מקורות מוצלבים – מה שראה התצפיתן; ובדיעבד – בדיקת כלי הנשק שנמצאו בכלי הרכב ומציאת התאמה בינם לבין התרמילים שאותרו בזירה, ומידע מודיעיני נוסף). **העובדה כי נוסעי הרכב היו מעורבים בירי מכלי נשק חם מבססת את הסכנה שנשקפה לשוטרים במהלך האירוע**. בעקבות הירי, החל מתבצע מעקב אחר כלי רכב זה. המעקב החל מתבצע מרחק לא רב ממקום התצפית שראתה אותו. חשוב לציין כי המידע שנמסר על-ידי התצפיתן היה בידיעת השוטרים, עת ביקשו לעצור את כלי הרכב, וממילא, מובן החשש שלהם באשר למסוכנות הנשקפת מנוסעי הרכב.
21. הרכב נעצר על-ידי שוטרי משטרת ישראל, שחסמו את הרכב עם שני כלי רכב – מאחוריו ומצידו השמאלי. מהעדויות עולה באופן ברור, כי השוטרים שהשתתפו באירוע חבשו מתחילתו כובעי משטרה, בניגוד לנטען על-ידי העותרים. על אף זאת, המנוח וחבריו סירבו להענות להוראות השוטרים, שהזדהו ככאלה, ודרשו מהם לפתוח את דלתות הרכב. חלף זאת, המנוח החל נוהג בפראות, קדימה ואחורה, והחל "מנגח" את המונית שנעצרה לפניו, ואת הרכב המשטרה שחסם אותו מאחור. המנוח ניסה בדרך זו, ליצור מרווח בין הרכבים, שיאפשר לו לחמוק ממקום האירוע. **חשוב לציין, כי עיקרי הדברים האמורים אושרו על-ידי אחד מנוסעי הרכב, וחלקם אושר גם על-ידי הנוסע השני**.
22. עיקר האשמות העותרים מופנות כלפי ירי שבוצע על-ידי שני שוטרים – השוטר אפי תשובה והשוטר יוגב קוגון. להלן נבקש להתייחס לעניינם.
23. במהלך האירוע, נורתה יריה אחת על-ידי השוטר אפי תשובה לעבר המנוח. הירי בוצע, לאחר שתשובה הבחין – לדבריו – כי המנוח מביט לעברו **ומכוון לעברו אקדח שחור**. לפי גירסתו, תשובה צעק מיד "אקדח", "זרוק את הנשק", "עצור משטרה" וירה כדור בודד לעבור המנוח, שנפגע בכתפו. תשובה הסביר כי ירי זה בוצע על-ידו **לאחר שהעריך כי נשקפת סכנת חיים מיידית לו ולחבריו, לאור העובדה שהמנוח החזיק אקדח, וכיוונו לעברו**.
24. גירסה זו נתמכה בכמה וכמה ראיות.
- ראשית**, את צעקת תשובה "אקדח", שמע שוטר נוסף שנטל חלק באירוע, והעיד על כך.
- שנית**, ברכב נתפסו בסוף האירוע שני אקדחים, האחד מהם סמוך למנוח, והאחר סמוך ליושב לצידו. הבדיקה המעבדתית העלתה כי **מאקדחים אלו נורו מספר קליעים, שנמצאו סמוך למקום התצפית שדיווחה על הירי**. כמו כן, הן על המנוח, והן על היושב לצידו, נמצאו ריאקציות חיוביות להחזקת מתכת, ועל אחד האקדחים נמצאו טביעות אצבע של הנוסע הסמוך למנוח.
25. כלל העובדות האמורות תומכות בגירסת תשובה והן מלמדות כי לכאורה הירי אכן בוצע על-ידי השוטר אפי תשובה כהגנה עצמית. בוודאי שאין בתיק ראיות לסתירת גירסה זו. בנסיבות אלו, אין כל מקום או יסוד להורות, כמבוקש על-ידי העותרים, על העמדתו לדין של השוטר תשובה.
- נשוב ונזכיר, כי אם תשובה לא היה יורה לעבר המנוח, ייתכן ופני התמונה היו משתנים, המנוח היה עושה שימוש בכלי הנשק, **שהיה ברשותו**, וכעת היינו נדרשים להסביר את מותו או פציעתו, חס וחלילה, של תשובה, מן הירי.

26. בנוסף, במהלך האירוע, נורתה יריה אחת גם על-ידי השוטר יוגב קוגון שעמד בצמוד לרכבו של המנוח – מאחוריו - לעבר המנוח. קוגון הסביר כי הירי בוצע, לאחר שהוא הבחין בכך שהמנוח מכוון את כלי הרכב לכיוונו, ומתכוון לנסוע לעברו במהירות רבה, ולדורסו. זאת, כחלק ממסכת של נהיגה פרועה, במהלכה המנוח "מנגח" באמצעות כלי רכבו את המונית שעמדה לפניו, ואת כלי הרכב שניצב מאחוריו, על מנת ליצור מרווח, שיאפשר לו להימלט.
- מהאמור עולה כי השוטר קוגון ירה לעבר המנוח, רק לאחר שנוכה – או למצער העריך - כי נשקפת לו סכנת חיים מיידית, ומכיוון שחשש כי ימחץ על-ידי רכב המזדה, בו נהג המנוח. השוטר קוגון טען כי ירה רק לאחר שראה כי לא קיימת אפשרות סבירה כי יתרחק מבעוד מועד מנתיב נסיעת המנוח, וסבר כי לא יהיה בירי בגלגלי המזדה כדי לעוצרו, ולמנוע את מחיצתו על-ידי הרכב.
- גירסה זו נתמכת בראיות המלמדות כי המנוח נהג בצורה פראית ברכבו, ונסע אחורה וקדימה תוך ניגוח הרכבים שעמדו לפניו ואחוריו (גירסה שאושרה למעשה גם על-ידי שניים מנוסעי הרכב, ועולה גם מדברי השוטרים שנכחו באירוע).
27. כלל העובדות האמורות מלמדות כי הירי בוצע על-ידי השוטר יוגב קוגון כהגנה עצמית. בנסיבות אלו, אין כל מקום או יסוד להורות, כמבוקש על-ידי העותרים, על העמדתו לדין של השוטר תשובה.
- אף כאן, לו היה נמנע קוגון מלעשות שימוש בכלי הנשק, התמונה הייתה עלולה להיות שונה לחלוטין – המנוח יכול היה להמשיך בנהיגתו הפרועה, ולהביא לפגיעתו החמורה, ואף למותו של קוגון, כתוצאה מכך. ברי כי בנסיבות אלו, אין יסוד למבוקש על-ידי העותרים.
28. בהקשר זה חשוב לציין, כי ההחלטה במקרה זה, שלא להעמיד לדין את שני השוטרים, נתקבלה לאחר שהתקיים הליך חקירה על-ידי המחלקה לחקירות שוטרים בפרקליטות המדינה. במסגרת הליך זה, נחקרו המעורבים השונים בפרשה. בסופה של החקירה, ולאור התמונה העובדתית שנגלתה, הוחלט על-ידי מנהל המחלקה לחקירות שוטרים, על-יסוד כל חומר הראיות, שלא להורות על העמדתם לדין של השוטרים. החלטה זו הינה החלטה מקצועית וסבירה.
29. יתרה מכך, לאחר שהעותרים הגישו ערר על ההחלטה, תיק החקירה שב ונבדק במלואו על-ידי מר שי ניצן, המשנה לפרקליט המדינה. מר ניצן, לאחר שעיין בטענותיהם של העותרים (הדומות לטענות המועלות במסגרת עתירה זו), בחומר החקירה, ובהמלצת המחלקה לחקירות שוטרים, החליט לדחות את הערר. החלטתו של מר ניצן נומקה באופן מפורט ונרחב בתשובה שניתנה לעותרים, ובה ניתן מענה לטענות השונות שהועלו על-ידם (והשבות ומועלות על-ידם בעתירה זו).
- הנה כי כן, לאור פניית העותרים, והערר שהוגש על-ידם, נערך על-ידי פרקליטות המדינה עיון נוסף במלוא חומר החקירה, ונבחנו לעומקן טענות העותרים. דא עקא, שבסוף כל הסופות, הוחלט שלא להורות על העמדה לדין, **לאור חומר החקירה הקיים, המלמד כי לכאורה לא נעברו באירוע האמור עבירות.** בהחלטה זו לא נפל כל פגם.
30. אכן, תוצאתו של האירוע האמור הינה קשה. אלא, שיש לזכור כי המנוח וחבריו לא היו עוברי אורח תמימים, שלפתע פתאום "הותקפו" על-ידי המשטרה (כפי שהינם מבקשים להציג את הדברים). המדובר במי שנשאו כלי נשק חם, **ואף עשו בו שימוש;** המדובר במי שסירבו

לציית להוראות המשטרה, ולצאת מכלי הרכב, לאחר ששוטרים, שחבשו כובעי משטרה המזהים אותם, הורו להם לעשות כן; המדובר במי שניסו להמלט מהמקום ומשוטרי משטרת ישראל, בדרך של נהיגה פרועה, תוך "ניגוח" המכוניות שחסמו את כלי רכבם, **ותוך סיכון חייהם של שוטרי משטרת ישראל שניצבו במקום**, ושל אזרחים נוספים. בנסיבות אלו, ולאור כל שפורט לעיל, נמצא כי אין ראיות לכך שנפל פגם בהחלטת השוטרים לעשות שימוש בכלי נשקם, על מנת למנוע סכנת חיים שנשקפה להם, למצער להשקפתם, ועל-כן, הוחלט שאין להורות על העמדתם לדין.

התייחסות לטענות העותרים

31. כאמור לעיל, התמונה המוצגת על-ידי העותרים בכתב העתירה הינה תמונה מגמתית, חלקית בלבד, ובלתי נכונה. העותרים מתעלמים מכל נתון עובדתי שאינו נוח לגירסה העובדתית "שנבנתה" על-ידם, ואת טענותיהם מבססים הם על תשתית עובדתית זו. ממילא, בנסיבות אלו, דין טענותיהם להידחות.
32. לא נעמוד על כל הפרטים בהם לא דייקו העותרים. נבקש להתמקד רק בעיקרי הדברים. לצד זאת, נבקש להבהיר כי הגרסה המוצגת על-ידי העותרים נדחית על-ידי המשיבים, וכי התמונה העובדתית הנכונה והמלאה, היא זו הנפרסת במסגרת תגובה זו.
33. העותרים מבקשים לתאר את האירוע נשוא העתירה, באופן שהשוטרים ירו לעבר כלי הרכב, במפתיע, ללא כל הצדקה, וללא כל התראה. כך, לדוגמא, בסעיף 16 לכתב העתירה, במהלך תיאור השתלשלות העניינים, עוברים העותרים מתיאור חסימת רכב המזדה על-ידי כלי הרכב המשטרתיים, לתיאור הירי – ובלשונם "מספר שוטרים יצאו מרכב האופל והטויוטה וירו כלפי רכב המזדה". דרך הצגה זו הינה כמובן מטעה. העותרים מתעלמים מהדרך בה השתלשלו הדברים במציאות, **שחלקה אף עולה מהעדויות שנמסרו על-ידי נוסעי הרכב החשוד**. בכלל זאת, העותרים מתעלמים מהעובדה שרכב המזדה "ניגח" (או התנגש, לגירסת נוסעי הרכב) את הרכבים שחסמו אותו.
34. העותרים אף מתעלמים באופן מוחלט בכתב העתירה מהעובדה שבכלי הרכב נמצאו, בתום האירוע, שני אקדחים, **מהם בוצע הירי באזור התצפית**; מהעובדה כי על ידי המנוח והנוסע לצידו נמצאו ריאקציות להחזקת מתכת; ומהעובדה כי טביעת אצבעותיו של הנוסע, שליד הנהג, נמצאה על אחד מכלי הנשק. כל העובדות האמורות, **שהן בעלות חשיבות רבה להבנת האירוע**, לא מצאו את מקומן בכתב העתירה, וממילא, לא ניתן ליתן לטענות המועלות בו משקל רב, אם בכלל.
35. בכל הנוגע לשוטר תשובה, העותרים טוענים כי אף אחד מהשוטרים האחרים, שנכחו באירוע, לא ראה כי המנוח מחזיק אקדה, וכי "שוטרים" אחרים לא שמעו את תשובה צועק "אקדה" עובר לירי לעבר המנוח. העותרים אף סוקרים עדויות שונות שניתנו במהלך האירוע, במטרה להראות כי אף מוסריהן לא שמעו את תשובה צועק "אקדה". ובלשון העותרים – "שום אקדה בתוך המזדה ושם צעקה 'אקדה'".
- ובכן – אקדה, היה גם היה בתוך המזדה. למעשה, לא אקדה אחד, כי אם שניים. שני אקדחים שנמצאו זרוקים מתחת לשני המושבים הקדמיים בתום האירוע. שני אקדחים, מהם נורו יריות זמן קצר לפני האירוע, בסמוך לאזור בו ניצבה התצפית. אמנם, כפי שהעותרים מציינים, טביעות אצבעותיו של המנוח לא נמצאו על האקדחים, אולם, כפי שהעותרים אינם מציינים, על ידי המנוח והנוסע לצידו נמצאה ריאקציה חיובית להחזקת מתכת, ועל האקדה שנמצא בסמוך

למושב הנוסע, שליד הנהג, נמצאו טביעות אצבעות, שהיו זהות לטביעות אצבעותיו של הנוסע. בנסיבות אלה, אין משמעות לאי מציאת טביעות אצבעות המנוח על האקדה. אשר לכך שהשוטרים האחרים לא ראו את האקדה מונף על-ידי המנוח, יש לזכור כי הם עמדו בזוויות אחרות ביחס לרכב (כאשר על-פי עדויות השוטרים, חלק מחלונות הרכב היו כהים – ככל הנראה החלונות הצדדים - ועל כן, ככל הנראה, לא איפשרו ראות טובה לתוך הרכב).

גם בעניין צעקת תשובה "אקדה", הדברים שונים מהמתואר בעתירה. העותרים אמנם טורחים בהבאת עדויותיהם של חלק מהשוטרים שנכחו באירוע, אולם נמנעו מהבאת עדותו של דודי רוזנטל במחלקה לחקירות שוטרים, בה העיד כי שמע "יריה וצעקה אקדה", וכן, בתשובה לשאלה האם ראה מישהו ברכב או חזו באקדה, השיב: "לא ראיתי. רק שמעתי צעקה אקדה" ושמעתי יריה". רוזנטל הוסיף וציין, בתשובה לשאלה האם הצעקה היתה לפני הירי או לאחריה, כי "אני חושב שלפני אבל לא בטוח. הכל היה בשבריר שניה". העתק העדות מצורף ומסומן מש/1.

36. העותרים מוסיפים, בכל הנוגע לשוטר תשובה, פליאה – הכיזד ייתכן כי המנוח גם נהג ברכב, וגם החזיק אקדה וכיוונו לכיוון כלשהו? שאלת תם זו, מן הראוי היה שלא תישאל. פעולות רבות ניתן לבצע אגב נהיגה ברכב, כאשר יד אחת או חזות בהגה, ואילו באמצעות היד השניה, מבוצעות פעולות שונות (כך, לדוגמא, החזקת מכשיר טלפון סלולרי, או כל פעולה אחרת המבוצעת תוך כדי נהיגה). זאת, גם כאשר המדובר קדימה ואחורה, כבמקרה דנן. הרי אלו הם חוש ההיגיון, ונסיון החיים, המלמדים אותנו כי ניתן לבצע פעולות אלו, בעת ובעונה אחת. כך ככלל וכך בנסיבות המקרה דנן.

37. בכל הנוגע לשוטר קוגון, הרי הטעמים שעמדו בבסיס החלטתו לירות לעבר המנוח פורטו לעיל בהרחבה. המדובר בטעמים המבססים, כפי שצויין, את הסייג של הגנה עצמית. קוגון, שעמד בצמוד לרכב, חשש שמא "הרכב המשתולל", הנוסע בפראות קדימה ואחורה ומנגח את הרכבים מסביבו, יסע לאחור וידרסו (פעולה שהיתה מביאה, לכל הפחות, לפציעתו של קוגון). הערכה זו הינה הערכה סבירה, בנסיבות המקרה, וקוגון היה רשאי לעשות שימוש בכלי הנשק על מנת למנוע את החשש האמור. יש לזכור, כי המנוח, נהג הרכב, הוכיח כי אינו נרתע מדבר, כאשר נסע קדימה ואחורה בפראות, "ונגח" את כלי הרכב האחרים שמסביבו. עובדות אלו מלמדות על כך שהערכתו של קוגון היתה מבוססת.

38. בעתירה נטען על-ידי העותרים כי קוגון יכול היה לזוז ממקומו, ולא היה הכרח כי יירה לעבר המנוח. לטעם המשיב, טענה זו אינה מצדיקה את העמדתו לדין של קוגון. יש לזכור, כי קוגון עמד בצמוד לכלי הרכב בו נהג המנוח, ועל-כן, מרגע שנדלקו אורות הרוורס, טווח הזמנים בו יכול היה קוגון לזוז היה קצר יותר, עד בלתי אפשרי. זאת ועוד, קוגון נמצא למעשה לכוד בין שני כלי הרכב, וחשש שמא יימחץ ביניהם, כתוצאה מנהיגת המנוח. בתיק אין ראיות לכך שדרכי פעולה אחרות בהן היה נוקט היו מנטרלות את הסכנה שנשקפה לו. צעקת אזהרה, ירי בגלגלי הרכב, או ירי באוויר לא היו מונעים, בהכרח, את הפגיעה בקוגון, מה גם שלאור מיקומו של קוגון, בצמוד לרכב, ספק האם יכול היה לירות בגלגליו. יש לזכור, בהקשר זה, כי קוגון שמע את היריות הנוספות שנורו במהלך האירוע, כאשר דבר זה הגביר לכאורה את תחושת הסכנה שחש.

39. טענה נוספת המועלת במסגרת העתירה, נוגעת לעצם ביצוע המעקב אחר רכב המזדה. נטען כי ההבדלים בין מה שנמסר על-ידי התצפיתן (כי יש שני נוסעים ברכב; כי המדובר ברכב מזדה בצבע לבן) לבין העובדה שהיה מדובר ברכב מזדה בצבע כסף, בו נסעו שלושה נוסעים,

והעובדה כי התצפיתן לא ראה את הירי מבוצע על-ידי נוסעי הרכב, לא ביססו ביצוע מעקב אחרי הרכב. בטענות אלו אין ממש.

אם נפתח ונתייחס למבחן התוצאה, הרי בסופו של יום, התברר כי אכן נוסעי הרכב הם אלו שביצעו את הירי, עליו התריע התצפיתן. עובדה זו עלתה הן מההתאמה בין התרמילים שנמצאו בזירה לבין האקדחים שנתפסו בתוך הרכב, והן ממידע מודיעיני שהתקבל לאחר מכן.

יתרה מכך, אף במהלך האירוע, היה זה סביר כי יבוצע המעקב אחרי רכב המזדה בו נסעו המנוח וחבריו. כפי שפורט לעיל, המדובר בכלי רכב שאותר על-ידי צוותי המשטרה זמן קצר לאחר שניתנה התראה על-ידי התצפיתן, על כביש בו היתה תנועה מועט סמוך למקום בו נצפה הרכב על-ידי התצפיתן; המדובר בכלי רכב מאותו הסוג (מזדה); המדובר בכלי רכב בצבע דומה (לבן לעומת כסף); וכיוצ"ב.

גם לעניין ההבדל במספר הנוסעים ניתן הסבר ראוי – מהעדויות השונות שנמסרו עולה כי החלונות האחוריים של הרכב היו מושחרים. כמו כן, היה מדובר בשעת חשיכה, בתקופת החורף. ממילא, בנסיבות אלו, ברור מדוע לא ראה התצפיתן, שראה את הרכב בשעת חשיכה, את הנוסע השלישי. אגב, גם לו היה קיים הבדל כאמור, וחלונות הרכב לא היו מושחרים, לא היתה בהחלטה להוסיף ולעקוב אחר הרכב כל פגם.

בכל מקרה, לעניין זה כולו אין השלכה ממשית על השאלה שבלב העתירה.

40. בכל הנוגע לגירסת עד הראיה, מר בראון, עמדת המשיב הינה כי אין ליתן לעדותו משקל רב.

ראשית, עדותו של מר בראון עומדת בסתירה גמורה לעדויות השוטרים שנכחו באירוע, **ובנקודות שונות אף סותרת את הגירסה שנמסרה על-ידי נוסעי הרכב האחרים, וממצאים אובייקטיביים נוספים**. כך, לדוגמא, מר בראון מוסר בעדותו כי השוטרים לא לבשו כובעים מזזהים, עת ירדו מכלי הרכב בהם נסעו, ופנו לעבר רכב המזדה. **עובדה זו כאמור, סותרת באופן מפורש את גירסאות השוטרים כולם, ואף את הגירסה שנמסרה על-ידי אחד מנוסעי הרכב עצמו (חביב) שהודה בכך שראה את השוטרים יורדים עם כובעים המזהים אותם כאנשי ביטחון**. מכל האמור עולה כי לא ניתן ליתן אמון רב בגירסתו של מר בראון, וממילא, אין בגירסא זו כדי לאפשר או לבסס את העמדתם לדין של השוטרים.

שנית, מהדברים שנטענו על-ידי מר בראון עולה כי יש לו מניע לומר דברים שאינם אמת ביחס לשוטרי משטרת ישראל, לאור תחושתו שמשטרת ישראל מתנכלת לו, ופותחת לו תיקים, ללא כל הצדקה. נציין, כי המדובר במי שיש לו עבר פלילי.

41. סוף דבר, לאור כל האמור לעיל, עמדת המשיב הינה כי לא נפל פגם בהחלטה שלא להורות על הגשת כתב אישום כנגד השוטרים קוגון ותשובה, המצדיק את התערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטה זו. יתרה מזו, גם אם נפל פגם בהחלטה (ולא זו היא עמדת המשיבים), בוודאי שאין הוא מסוג הפגמים הנדירים המצדיקים- לפי הפסיקה – התערבות בהחלטה.

היום, כ"ד אדר ב תשס"ה
04 אפריל 2005

יובל רויטמן, עו"ד
עוזר ראשי לפרקליט המדינה